

omnes in textu Apostoli sumi de generibus singulorum, non de singulis generum, seu distributive; 3. lib. *De corrept. et grat.* cap. XV, ubi Apostolum intelligit de voluntate salvandi omnes homines non formaliter, sed causaliter, in quantum Deus facit nos velle salutem omnium hominum; ergo.

Resp. *Dist. antec.* Ut excludat expositionem pelagianorum et semipelagianorum, C. ut excludat nostram interpretationem de voluntate generali et antecedente N. Voluntatem enim Dei generalem ac antecedentem salvandi omnes homines s. Augustinus nunquam inficiatus est, imo perpetuo eam supponit, ubi agit de morte Christi pro omnibus, de gratia sufficienti omnibus collata, et in locis a nobis superius citatis; sed reprobativum abusus istius textus sive ex parte pelagianorum, qui ex eo concludebant Deum velle omnium salutem, si homines velint salvari, at propriis viribus, non viribus gratiæ, cujus necessitatem illi negabant, sive ex parte semipelagianorum, qui admittebant quidem necessitatem gratiæ ad opus bonum ponendum; sed non ad desiderandum, volendum, inchoandum; sive ex eo, quod nullam peculiarem Dei prædilectionem erga electos prædicti heretici agnoscerent, docentes Deum æque velle omnes homines salvos fieri, et quidem voluntate absolute efficaci ex parte sua. Quare merito reponerat s. Augustinus Deum voluntate absoluta, efficaci ac consequenti velle salvos fieri solos electos.

II. Inst. s. Augustinus constanter tanquam pelagianam rejecit et confutavit hanc generalem Dei voluntatem salvandi omnes homines.

Resp. *Dist. antec.* Istorum sensu intellectam, C. sensu catholico N.

III. Inst. Ergo hoc ipso, quod voluntas ista generalis pelagianis ac semipelagianis perplacuerit, suspecta est, ideoque rejicienda.

Resp. *neg. sequelam.* Nam constat non omnia que hæretici docent, inquit ipse Jansenius, de *Grat. Chr.* lib. VIII, cap. 21, esse hæretica; mos enim solemnissimus omnium hæreticorum est, ut falsis vera misceant, miscendoque perturbent omnia, quo venenum quasi melle circumlitum ab incautis cum securitate hauriatur (1). Hinc, prout erronea est, juxta pelagianorum placita est rejicienda ejusmodi generalis voluntas, prout catholica est, juxta catholicorum principia retineri debet.

IV. Inst. Tam stupidi pelagiani non erant, ut admitterent in Deo voluntatem efficacem salvandi omnes homines quantum in ipso est, quæ tamen non impleatur; non enim ignorabant efficacem voluntatem Dei semper impleri: ergo in eo errabant, quod admitterent

(1) Sic etiam Bossuet, *Præface sur l'explic. de l'Apocalypse*, fatetur omnem errorem fundari in veritate, qua quis abutitur. Sic Massillon, *Disc. sur la vérité de la Relig.*, i. point, addit non esse errorem nisi vitiosam veritatis imitationem; hinc Comes de Maistre in *op. Eclaircissement sur les sacrifices*, chap. 5, in annotatione: « L'erreur, inquit, ne peut être que la vérité corrompue, c'est-à-dire une pensée procédant d'un principe intelligent plus ou moins dégradé. »

generalem illam voluntatem antecedentem salvandi omnes homines, si ipsi voluerint.

Resp. *Trans. antec. Dist. conseq.* Ergo in eo errabant, quod admitterent generalem illam voluntatem salvandi omnes homines, si ipsi voluerint viribus naturæ, C. viribus gratiæ N. Hic enim est primarius ipsorum error, quem perpetuo impugnat S. Augustinus.

V. Inst. Voluntas antecedens et conditionata non semper impletur; atqui S. Augustinus nullam in Deo agnovit veram voluntatem, quæ non impleatur. Nam in *Enchiridio*, cap. XCV, ait: *In clarissima sapientie luce videbitur... quam certa, immutabilis, efficacissima sit voluntas Dei; quam multa possit et non velit, nihil autem velit, quod non possit; quamque sit verum, nihil in psalmo canitur: Omnia quæcumque voluit, fecit. Quod utique non est verum, si aliqua voluit et non fecit; et quod est indignius, ideo non fecit, quoniam, ne fieret, quod volebat omnipotens, voluntas hominis impedivit. Quod nisi credamus, subdit, cap. XCVI, periclitatur ipsum nostræ confessionis initium, qua nos in Deum Patrem omnipotentem credere confitemur. Quod, cap. XCVII, confirmat exemplo parvulorum, qui sine baptismo decedunt, de quibus dici non potest, quod salvi facti non fuerint, eo quod noluerint; et adductis Christi verbis: Quoties volui congregare filios tuos... et noluisti, interrogat: Et ubi est illa omnipotentia, quæ in celo et in terra omnia, quæcumque voluit, fecit, si colligere filios Jerusalem voluit et non fecit? Demum, cap. CIII, expositis tribus superius memoratis interpretationibus apostolici textus, Deus vult, etc. addit aliam quæcumque eorum verborum expositionem admitti posse, dum tamen credere non cogamur, aliquid Deum omnipotentem voluisse fieri, factumque non esse; ergo.*

Resp. *Dist. min.* S. Augustinus nullam agnovit in Deo veram voluntatem, quæ simpliciter absoluta sit, consequens et efficax, quæque non impleatur, C. nullam veram voluntatem, quæque ex parte Dei sit efficax, et conditionata ex parte creaturæ N. Id patet ex proposito S. Augustini in objectis locis retellendi pelagianos, qui nullam voluntatem absolutam, efficacem et consequentem salvandi electos admittebant, sed omnem Dei voluntatem conditionatam posuerunt, conditione se tenente ex parte creaturæ, et quidem ex solis viribus liberi arbitrii, addentes Deum non posse hominem salvare sine his naturalibus conditionibus; ad hunc autem errorem confirmandum abutebantur textu Apostoli et verbis Christi: Quoties volui... et noluisti. Ceterum S. Augustinus hanc generalem voluntatem antecedentem et efficacem ex parte Dei, conditionatam autem ex parte hominis, omnes salvandi agnovisse patet ex eodem *Enchiridio*, cap. CII, ubi eodem modo loquitur S. Doctor de voluntate Dei salvandi homines ac de voluntate salvandi omnes angelos; atqui Jansenio ipso fatente, *De grat. Chr.* lib. X, cap. 1, Deus habuit generalem voluntatem benevolentiam erga omnes angelos, ex qua quantum in se est, omnium beatitudinem æternam vo-

lunt, omnibusque propterea beatitudinis consequendæ media sufficientissima largitus est; qui tamen non omnes salvati sunt, neque in omnibus impleta fuit hæc Dei voluntas; ergo.

VI. Inst. Ille censendus non est velle omnium salutem voluntate etiam conditionata, qui cum per ipsum stet ponere conditionem, per collationem nempe gratiæ efficacis, eam non ponit, atqui...; ergo.

Resp. *Dist. Maj.* Si conditio ab ipso solo pendeat, C. si ab alio simul N. Sic *dist. min.* Deus potest ponere conditionem largiendo gratiam efficacem, quæ nempe talis sit in actu secundo, ut dicitur, seu ex libero hominis consensu, C. quæ talis sit in actu primo, seu a se efficax in sensu Jansenii, quæque necessitatem inferat voluntati N. Sufficit proinde ex parte Dei, ut ipse dici possit veram habere voluntatem antecedentem salvandi omnes homines, si omnibus hominibus largiatur gratias vere sufficientes, quibus si homines consenserint, de facto salutem consequantur; quod Deus utique præstat, ut suo loco ostendemus, prout Jansenio ipso fatente præstitit relate ad omnes angelos.

VII. Inst. Voluntas illa Dei antecedens et voluntas altera consequens pugnare inter se videntur; sic enim Deus vellet et non vellet omnes homines salvare; ergo.

Resp. *D. A.* Pugnare inter se viderentur, si versarentur circa idem objectum, et sub eodem respectu spectatum, C. si sub diverso respectu N. Addatur Deum, juxta Jansenium, utramque voluntatem habuisse circa angelos ac primum hominem.

II. Obj. 1. Ex S. Thoma voluntas antecedens ea est, quæ præscindit a circumstantiis omnibus creaturæ, et 2. qualem habet juxta salvandi hominem homicidam; quæque 3. non habet effectum, nisi voluntas consequens adjungatur, ut ipse loquitur in *Lib. 1. Sentent.* dist. XLVII, q. 1, a. 2, et quest. 4. juxta eundem doctorem p. 1. q. 19, a. 6, ad 1; appellanda est potius *velleitas*, seu voluntas secundum quid, quam vera voluntas; ergo ex S. Thoma hæc Dei voluntas, quæ antecedit peccatum originale, sterilis est et otiosa velleitas, et 5. meræ complacentiæ, qualis est illa, qua Deus vult etiam damnatorum ac damnatorum salutem.

Resp. ad 1. D. Præscindit a circumstantiis creaturæ personalibus meriti vel demeriti, consensus vel dissensus gratiæ, et particularibus, C. a circumstantiis naturæ communibus, nempe peccati originalis N. Nam S. Doctor in priore ex duobus laudatis locis aperte docet voluntatem Dei consequentem esse eam, quæ supponit præscientiam operum; ergo antecedens Dei voluntas juxta ipsum ea est, quæ præscindit ab hæc præscientia operum, et, ut ibidem loquitur, quæ præscindit ab eo utrum aliquis consentiat an resistat gratiæ divinæ.

Ad 2. D. Si esset adequata similitudo, C. si inadaquata N. Jam vero, prout exponit ipse Gonet, hæc similitudo adæquata non est quantum ad omnia,

sed solum quantum ad aliquid. Hinc iudex ut provisor particularis nulla media præparat reo, quibus ipse capitis pœnam evadere possit; e contrario Deus ut provisor generalis per voluntatem antecedentem, qua vult omnes homines salvos fieri, dat omnibus media sufficientia ac necessaria ad salutem (1).

Ad 3. D. Principalem, nempe salutem, C. minus principalem, collationem scilicet gratiæ necessariæ ad salutem N.

Ad 4. D. Comparete ad voluntatem consequentem, consideratis, ut ipse ibidem loquitur, omnibus circumstantiis particularibus, C. in se N. Quod adeo verum est ex mente S. Doctoris, ut juxta ipsum voluntas beneplaciti, licet antecedens, actiosa sit, et cujus effectus, inquit loc. cit., est ipse ordo naturæ in finem salutis, et promotiva in finem omnibus communiter proposita, tam naturalia, quam gratuita. Quare semper sibi cohærens S. Doctor, tum alibi, tum *Cont. gent.* lib. III, cap. CLIX, subdit: « Deus quantum in se est, paratus est omnibus gratiam dare, vult enim omnes homines salvos fieri, et ad cognitionem veritatis venire, ut dicitur I ad Tim. II. Sed illi soli gratia privantur, qui in se ipsis gratiæ impedimentum præstant; sicut, sole mundum illuminante, in culpam imputatur ei, qui oculos claudit, si ex hoc aliquid malum sequatur; licet videre non possit, nisi lumine solis præveniantur. » Ex quibus obiter observamus non esse dumtaxat molinistarum, ut quidam dixerunt, *larga manu auxilia sufficientia omnibus conferre.*

Ad 5. D. Id est qualem vere habuit ante ipsorum damnationem, C. post damnationem N.

Inst. 1. Voluntas conditionata est Deo indigna. Sane 2. si Deus reipsa vellet omnium omnino salutem, inutile foret ipsum orare pro omnium salute; jam vero ex Apostolo debemus pro omnibus orare; ergo.

Resp. ad 1. D. Conditione se tenente ex parte ipsius Dei, Tr. vel C. ex parte objecti N.

Ad 2. *Neg. maj.* Deus enim potest velle omnium salutem sub conditione orationis nostræ. Adde nos orare pro ecclesia, pro pane quotidiano, licet Deus et Ecclesiæ firmitatem et panem promiserit (2).

DIFFICULTATES

Adversus mortem Christi pro omnibus.

1. Obj. Si constaret Christum pro omnibus reipsa

(1) Gonet tom. 1, disp. 4, *De volunt. Dei* a. 5, § 2, n. 85 ubi cum sibi opposuisset exemplum, seu paritatem mercatoris qui non censetur habere voluntatem sinceram conservandi merces dum eas projicit in mare ad naufragium vitandum, respondet nego paritatem; « Quia mercator, inquit, est aliqua persona particularis quæ solum intendit bonum particulare et utile, non vero bonum commune et generale totius universi; unde si ille posset adhibere media efficaciam ad conservationem mercium, imminente tempestate, et ea tamen respueret, vel negligeret, non censetur habere voluntatem veram et sinceram de illarum conservatione. Deus autem est causa generalis et universalis provisor, etc. » Cfr. ibid.

(2) Cons. Tournely, *De Deo*, q. XIX, art. 10, concl. 3.

mortuum esse, ideo esset, quia passim in Scripturis legitur pro omnibus Christum passum esse, dedisse semetipsum redemptionem pro omnibus, aliaque ejusmodi. Atqui ex his vocibus *omnes, omnibus, etc.* nihil confici potest; cum exploratum sit ejusmodi voces vel ad paucos restringi vel ad multos; sic Joan. XII, 32, dicitur: *Si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum*; Joan. I, 9: *Erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*; I Cor. XV, 22, *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur*; licet de facto Christus nec ad se omnes traxerit, nec omnes illuminet, nec omnes vivificet; ergo.

Resp. *Dist. maj.* Etiam, C, tantum N. Re-colantur dicta in probationibus. *Neg. min.* Ad prob. D. Scriptura has voces saepe restringit ac limitat, Tr. semper et in casu nostro N. Absurdum enim est concludere nunquam in vera sua significatione ac latitudine accipi voces *omnes, etc.*, ex eo quod eadem voces interdum limitentur.

I. Inst. Scriptura in casu nostro hanc vocem limitat, si expresse affirmat Christum pro multis duxerat mortuum esse; atqui... Etenim Matth. XX, 28, Christus testatur se venisse animam suam dare redemptionem pro multis; et cap. XXVI, 28: *Hic est sanguis Novi Testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum*, seu prout legitur apud S. Lucam cap. XXII, 20; *Qui pro vobis fundetur*, et Hebr. IX, 28: *Christus semel oblati est ad multorum exaudivenda peccata*; ergo.

Resp. *Dist. maj.* Si expresse affirmet Christum pro multis mortuum esse, ita ut vox *multis* supponat pro *omnibus*, C. pro multis tantum, *subdist.* effective, C. affective N. *Dist.* pariter minorem. Itaque observat ipsemet Augustinus, *Op. imperf.* lib. II, cap. CLXXV: *Non repugnare omnes multos significare, quia ipsi omnes non pauci, sed multi sunt*. Deinde concedimus Christum reipsa quoad effectum, seu salutem in actu secundo, non mortuum esse nisi pro multis, quia de facto non omnes salvantur; sed contendimus eum quoad affectum, seu intentionem suam in ordine ad media salutis omnibus obtinenda et applicanda, pro omnibus, nemine excepto, mortuum esse. Quod si non omnes salvantur id ex culpa solum reproborum est (1). Nec praetereundum est, ex collatione textus S. Matthaei cum textu S. Lucae evidenter

(1) Atque hic illorum solutio, quam plures tamen dare solent, non videatur satis accurata, quum dicunt Christum mortuum esse pro omnibus quoad sufficientiam, non tamen quoad efficientiam sive effectum. Si enim sermo esset tantum de sufficientia pretii a Christo soluti, jam nulla superesset controversia cum Jansenistis. Ipsi enim ultro dant, pretium sanguinis Christi sufficiens esse ad omnium solvenda peccata, imo et damnatorum et damnorum etiam. Sed controversia est, utrum Christus tale pretium solverit ad promerendum omnibus gratias necessarias ad salutem, nec ne; et praeterea an eas ita promeruerit ex intentione eas reipsa omnibus conferendi, et non solum offerendi, quin reipsa tribuat, ut nonnulli autu-

contare, Christum etiam pro reprobis sanguinem fudisse: siquidem Judas reprobis, prout fert communis sententia, erat unus ex communicantibus, et tamen Christus dicit: *Pro vobis fundetur*; ergo.

II. Inst. Atqui Scriptura restringit vocem *omnes* ad multos, ut multorum nomine non veniant nisi electi; nam Apoc. V, 9 dicitur: *Redemisti nos Deo in sanguine tuo ex omni tribu et lingua, etc.* et Joan. X, 15: *animam meam pono pro ovibus meis* (1), et aliis omissis Matth. XV, 24, Christus aperte declarat se non esse missum, nisi ad oves, quae perierunt domus Israel; ergo.

Resp. *Dist. antec.* Nisi electi quoad efficaciam in actu secundo, seu quoad effectum, C. quoad efficaciam in actu primo, seu quoad affectum, et gratiae necessariae largitionem N. Responsio patet ex dictis. Quum igitur Scriptura redemptionis beneficium restringere videtur, sive cum dicit Christum mortuum esse pro electis, vel pro ovibus suis, ut in locis citatis, sive quum alibi dicit eum mortuum esse pro creditibus, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, vel pro iis, qui sunt in ecclesia: *Tradidit semetipsum* pro ea; haec dicuntur non in sensu exclusivo, sed praecisivo, id est, praecise affirmat Scriptura Christum mortuum esse pro electis in sensu a nobis exposito, nec tamen negat ipsum mortuum etiam esse pro ceteris, sed solum ibi de illis reticet, quod alibi non semel, ut vidimus, clare inculcat. Christus proinde redemit omnes, vocavit multos, salvavit paucos, quia omnes suo modo vocantur, multi credunt, et pauci perseverare volunt.

III. Inst. Pro illis solis mortuus est Christus pro quibus oravit; atqui oravit pro solis praedestinati; nam Joan. XVII, 9, Christus sic Patrem orat: *Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi*; ergo.

Resp. *Dist. maj.* Oravit pro solis apostolis, seu pro solis praedestinati, hac singulari oratione, Tr. nunquam oravit pro omnibus N. Hinc dato etiam, quod in citatis locis Christus oraverit pro omnibus et solis praedestinati, nihil inde concludi potest, nisi probeatur Christum nunquam pro aliis orasse. At vero tantum abest, ut hoc probeatur, ut potius contrarium constet: nam in hac eadem oratione v. 20. orat pro omnibus credituris, dicens; *Non pro eis autem rogo tantum, sed et pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me*; v. 21 orat, ut mundus credat, quia tu me misisti; Luc. XXIII, 34. orat pro suis tortoribus; *Pater, dimitte illis*; et alibi legitur: *Erat pernoctans in oratione Dei* (Luc. VI, 12); ergo.

IV. Inst. I. Si Christus orasset pro omnibus, omnibus de facto obtinisset salutem, cum Christi oratio semper exaudita fuerit a Patre: *Ego sciebam*, ait ipse Christus, Joan. XI, 42, *quia semper me audis*, et Hebr. V, 7 de Christo dicitur: *Exauditus est pro sua reverentia*; atqui non omnes salvantur; 2. concludendum est igitur cum Jansenio Christum orasse pro quibus-

(1) *Τὸν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων*, ubi observandum in Graeco textu non haberi *meis*.

dam, ut salvarentur, pro aliis, ut justificarentur, pro aliis, ut crederent sine charitate, et eodem modo pro his tribus classibus passum et mortuum fuisse (1); et sic omnia coherent.

Resp. Ad 1. *Dist. maj.* Si Christus non semper orasset consentaneae cum voluntate Patris, C. si semper oravit consentaneae cum Patris voluntate N. Jam vero quum in Patre seu in Deo duplex distinguatur voluntas, antecedens et consequens, juxta dicta, relate ad hominum salutem, hinc Christus pro duplici illa divina voluntate semper oravit, semperque exauditus est. Id manifestum fit ex ipsius oratione, quam fudit in horto dicens: *Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste; veruntamen non sicut ego volo; sed sicut tu*; quae oratio erat conditionata et conformis voluntati Patris. Quum igitur voluntas Dei antecedens sit, ut omnes salventur, consequens vero praevisionem meritorum, ut non salventur, nisi qui gratis usque ad mortem bene usi fuerint; hinc Christus eodem sensu oravit et exauditus est; etsi non omnes de facto salventur.

Ad 2. D. In ordine tamen ad salutem ab ipso intentam, quam credentes et justificati, bene utendo gratis sibi concessis, possint obtinere. C. ut non consequerentur nisi gratias temporales fidei et justificationis per exclusionem salutis N. Hoc enim abhorret a Dei idea, qui non alio fine ejusmodi gratias largiretur, nisi ut homines deterius damnarentur.

V. Inst. Juxta S. August. *De civitate Dei*, lib. XXI, cap. XXIV: *Si de aliquibus certa esset (ecclesia), quod praedestinati sint in aeternum ignem cum diabolo, 1. tam pro eis non oraret quam nec pro ipso*. Atqui Christus noverat reprobos ad aeternum ignem destinatos. Ergo pro eis non oravit, 2. imo nec mortuus est; alioquin poenas luisset peccatis reproborum debitas, qui proinde jam damnari non possent.

Resp. ad 1. *Dist. maj.* Non oraret consequenter ad praevisionem eorum damnationem, C. non oraret antecedenter ad ejusmodi praevisionem, N. Sic *dist. consequ.* Christus pro eis non oravit consequenter ad praevisionem eorum damnationem, C. antecedenter ac praecisione facta ab usu vel non usu gratiarum, quas ipsis promeritus est N. Reprobatio enim non est nisi effectus abusus seu non usus gratiarum; gratias autem ad salutem necessarias Deus, ex S. Thoma loc. cit. et ut nos suo loco ostendemus, omnibus concedit quia vult omnes homines salvos fieri, misitque Filium suum, ut daret semetipsum pro omnibus; proprio enim filio suo non peperit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, ut ait S. Paulus (Rom. VIII, 32), ut quemadmodum omnes in Adam mortui sunt, sic in Christo, quantum ex se erat, vivificarentur.

Ad 2. D. Poenas peccatis reproborum debitas luisset conditionate, C. absolute N. Nempe Christus passione sua meruit pro omnibus gratias, quibus homines bene utentes applicarent sibi merita mortis suae; quae conditio si ab hominibus impletur, remis-

(1) *De gratia Chr.* lib. III, cap. 21, p. 164, col. 2.

sionem peccatorum consequuntur et salvantur; si non impletur, damnantur et pereunt; prout damnantur reprobi, qui conditionem istam non implent, et ideo non implent, quia *volunt implere*, ita ut nemo dicere possit: *Per Deum abest* (Eccli. XV, 11), quominus salvus sit.

II. Obj. Ex ss. patribus. S. August. *Tract. 1, in epist. Joan.* num. 8, expendens verba illa: *Ipse est propitiatio... pro totius mundi*, intelligit mundi nomine *ecclesiam*, pro qua sola Christus mortuus est, *Tract. autem LIII in Joan.* expendens illud Christi: *Omnia traham ad me ipsum*, exponit de omnibus praedestinati; sic lib. XXI, *De civitate Dei*, cap. XXIV, exponens verba Apostoli, Rom. XI: *Concluserunt omnia in incredulitate, ut omnium miseretur*, ait: *Omniū itaque miseretur vasorum misericordiae... eorum scilicet, quos ex gentibus, et eorum quos ex Judaeis praedestinavit, vocavit, justificavit, glorificavit, non omnium hominum, sed istorum omnium neminem damnaturus*; quia, ut scribit ad Evodium, *Epist. CLXIX*, alias *CII*: *Non perit unus ex illis, pro quibus mortuus est Christus*; atque ut habet *De adult. conjugis*, lib. I, cap. XV: *Omnia, qui sanguine Christi redemptus est, homo est; non tamen omnia, qui homo est, etiam sanguine Christi redemptus est*. Ergo juxta S. Augustinum Christus pro solis credentibus, seu pro solis potius praedestinati mortuus est. Addi possunt Prudentius episcopus Trecentis in *Tractatoria*; nec non S. Remigius episcopus Lugdunensis in lib. *De tribus epistolis*, et in lib. *De tuenda veritate Scripturae*, ubi capitulum IV Carisiacum, de Christi morte pro omnibus, velut absurdum et erroneum reprehendit; item concilium Valentinum III, damnans eundem canonem Carisiacum, definiensque Christum pro solis credentibus mortuum esse; synodi Lingonensis et Tullensis, quarum capitula confirmavit Nicolaus I (1); ergo.

Resp. 1. Ergo juxta citatos auctores Christus saltem mortuus est etiam pro reprobis fidelibus, ac proinde non pro solis praedestinati, ut cum praedestinatiis contendit Jansenius.

Resp. 2. *Dist. cons.* Ergo juxta allatas patrum et conciliorum auctoritates Christus pro solis credentibus mortuus est, imo pro electis, ad obtinendum eis de facto fidem vel salutem coherentem ad voluntatem Dei consequentem, C. pro solis credentibus vel electis mortuus est ad exceptionem infidelium et reproborum, ita ut eis non promeruerit media sive gratias necessarias ad fidem ac salutem coherentem ad voluntatem Dei antecedentem N. Dummodo haec principia probe teneantur, difficile non est illas patrum ac conciliorum sententias, quae specie sibi contrariae videntur, conciliare.

Neque omittendum est, 1. propositum patrum et conciliorum, quae nobis opponuntur, esse pelagianorum ac semipelagianorum erroneam et haeticam evertere doctrinam de aequali Dei et Christi affectu

(1) Jans. tom. III, lib. III, cap. 21, pag. 105, col. 2, A. Item pag. 165, col. 2, C.

erga omnes sive prædestinatos sive reprobos, adeo ut utrorumque discretio, ut sæpius diximus, a solis pendeat naturæ viribus.

2. Has auctoritates, si ad vivum resecari deberent, æque premere adversarios, qui concedunt Christum obtinuisse reprobis gratias saltem temporales.

3. Capitulum IV Carisiacum damnatum fuisse tum a synodis Valentina ac Tullensi tum a s. Remigio Lugdunensi errore facti deceptis, eo quod putaverint eo sensu concilium Carisiacum definivisse Christum pro omnibus mortuum esse, ut mortuus pariter fuerit pro dæmonibus ac damnatis (1). Prudentius autem Trecentensis nullius hac in parte auctoritatis est, utpote qui ad errores prædestinationum declinaverit.

PROPOSITIO III. — *Deus voluntate serâ et antecedente vult etiam infantes decedentes sine baptisate salvos fieri, et Christus pro iisdem mortuus est.*

Hæc propositio pia est et communis inter theologos; nam eadem argumenta, quæ militant pro generali Dei voluntate salvandi omnes prorsus adultos, æque militant pro voluntate Dei salvandi omnes infantes, quacumque demum ratione ex hac vita sine baptisate eripiantur; imo maiorem quodammodo vim pro infantium salute præ se ferre videntur, quatenus infantes ea impedimenta divinæ gratiæ non opponunt, quorum tamen salutem Deum, quantum ex se est, vere exoptare ac velle ostendimus.

Quare generali hoc solo argumento hanc propositionem evincimus: Deus sincere vult etiam istorum infantium salutem, si Christus et pro his infantibus sanguinem suum fudit ac mortuus est, ut ipsi pariter in eo vivificarentur; atqui...

Jam vero minor evidenter patet ex auctoritate Apostoli, II Cor. V, 14, 15: *Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt; et pro omnibus mortuus est Christus.* In quæ verba hæc habet S. Augustinus, *Op. imp. contra Julianum*, lib. I, cap. LXIV: *Unus pro omnibus mortuus; ergo omnes mortui sunt. Conclusio hæc Apostoli invicta est, ac per hoc, quia et pro parvulis mortuus est, profecto etiam parvuli mortui sunt.* Et ibid. lib. II, cap. CLXIII: *Clamat Apostolus: ergo omnes mortui sunt, et pro omnibus mortuus est; et vos reclamatis: non sunt mortui parvuli; clamate et quod sequitur: ergo non pro ipsis mortuus est; ergo.*

Ad præoccupandas adversariorum difficultates notandum est hanc Dei voluntatem antecedentem sub duplici respectu conditionatam dici posse; tum scilicet ex parte parentum, tum ex parte ordinarii naturæ cursus; quatenus Deus, quantum ex se est, velit quidem et hos salvos fieri, et applicari ipsis

(1) Patet ex ipsis verbis can. iv. Conc. Valent. in, apud Labbeum, tom. viii, col. 456, et can. iv. Conc. Tullens. iisdem verbis concepti ac can. iv. Syn. Valent. ibid. fol. 690. Cfr. de hoc arg. Petav. lib. xviii, *De incarnat.* cap. 8 et seqq.; et Caroli du Plessis d'Argentré soc. Sorbon. *Commentarium historicum de prædestinat. ad gloriam et reprobis.* capp. 7 et 8. Lut. Par. 1709.

media ipsa generalia, quæ et pro ipsis præparavit, dummodo tamen non obsistat reali istorum applicationi aut perversa parentum voluntas aut aliqua ipsorum culpa ac negligentia, vel dummodo non obstat ordinarii naturæ cursus, quem ipse utpote provisor universalis non vult perturbare et impedire, ut istis infantibus in particulari salutis media de facto applicentur; alioquin perpetuo ad miracula confugere deberet. Hinc antecedens hæc Dei voluntas juxta nostrum concipiendi modum ratione prior est prævisione istorum impedimentorum; e contrario voluntas Dei consequens circa effectivam infantium salutem et perditionem ea est, quæ eorundem impedimentorum prævisionem subsequitur.

DIFFICULTATES.

I. Obj. 1. Deus non vult salutem illorum, quibus nulla præparavit aut confert media ad salutem consequendam idonea; atqui tales saltem infantes sunt in utero matris morientes; ergo.

Resp. *Dist. maj.* Quibus nulla præparavit aut confert media ad salutem consequendam idonea nec immediate neque mediate, *Tr.* saltem mediate *N.* Tales sunt infantes isti, quorum parentibus Deus auxilium sufficiens et idoneum confert pro loco et tempore, quo non solum propriæ, sed etiam salutis filiorum prospiciant. Ita auctor librorum *De vocat. gentium*, lib. II, cap. XXIII: *Non irreligiose arbitror credi, inquit, neque inconvenienter intelligi, quod isti paucorum dierum homines ad illam pertineant gratiæ partem, quæ universis semper est impensa nationibus, qua utique, si bene uterent eorum parentes, etiam ipsi per eosdem juvantur.* Semper propterea supponitur aliqua culpa ex parte parentum aliorumve quorum curæ commissi sunt, ob quam infantes decedunt sine regenerationis lavacro.

Resp. 2. *Dist. maj.* Non præparavit media ad salutem idonea ex defectu parentum, vel naturalis causarum secundarum ordinis quem Deus ut provisor universalis impedire non vult, *C.* ex defectu conferentis, nempe Dei *N.* S. Thomas in lib. IV. *Sent.* dist. VI, q. 1, art. I ad 1: *Dicendum, inquit, quod non ex defectu divinæ misericordiæ (infantibus) in maternis uteris existentibus remedium non exhibetur; sed quia non sunt capaces illius remedii... quia non possunt subjici operationi ministrorum Ecclesiæ, per quos talia remedia ministrantur.* Quia scilicet, ut observat Suarez, *De providentiæ gratiæ circa reprobos*, lib. IV, cap. IV, num. 10, divinæ voluntatis affectus circa æternam salutem horum parvulorum habet rationem ejusdam intentionis illius finis, quatenus *per media comparari potest, seu, ut loquitur n. 12, per quæ salus applicari solet (1).* Utraque responsio bona est; eam quilibet seligat, quæ magis sibi arri-erit.

(1) Cfr. *De providentiæ gratiæ*, lib. iv, cap. 4, ubi fuse hæc evolvit materia, et rejecta illorum theologorum sententia, qui voluntatem Dei circa horum infantium salutem exponunt de mera quadam complacencia, quæ reperiri in Deo potest etiam quoad damnatos,

II. Obj. s. Augustinus sensit Deum nullo modo velle istorum infantium salutem; cæteris enim locis prætermisiss, *Ep. CCXVII* ad Vitalem, num. 17, ita loquitur S. Doctor: *Quomodo dicitur omnes homines eam (gratiam) fuisse accepturos... cum multis non detur parvulis, et sine illa plerique moriantur? et aliquando cupientibus festinantibusque parentibus, ministris quoque volentibus ac paratis, Deo nolente, non detur, cum repente, antequam detur, expirat, pro quo, ut acciperet, currebat; ergo.*

Resp. *Neg. antec.* Ad prob. *D.* Deo nolente voluntate consequente, *C.* voluntate antecedente, vel *N.* vel *subdist.* voluntate negativa, non tollendi scilicet illa impedimenta, *C.* voluntate positiva, seu ex directa ordinatione impedimentorum *N.* Excludit s. Doctor voluntatem solam efficacem et absolutam, non

pergit eximius doctor ostendere, quomodo vera ac proprie dicta sit in Deo voluntas circa salutem talium infantium, et quomodo vere ac proprie pro iisdem Christus mortuus fuerit, etsi salutem et fructum Christi mortis de facto non consequantur ob impedimenta recensita, quæ Deus vincere ac superare non intendit generali illa voluntate; vocatque hanc sententiam communionem inter theologos. Ibiq; argumenta Vasquezii in 1 part. *S. Thomæ*, disput. xcvi, cap. II, soluta inveniuntur. Profecto, si Vasquez prævilisset quo pacto Jansenius sua erat sententia abusus, in eam minime concessisset. Idipsum de nonnullis aliis recte pronunciare licet. Adde Vasquezium fortasse non nisi verbis a communi Theologorum sententia recedere; sic enim scribit in 1 part. *S. Th.* q. cv, cap. 3: *Ceterum tribus de causis dicere possumus Christum pro omnibus parvulis mortuum esse, qui tamen pro dæmonibus nullo modo mortuus dicitur: primo, quia communis erat causa parvulorum et omnium hominum, ob quam venerat, et pro qua oravit, extra quam dæmones omnino erant. Secundo, quia juste et pie credimus Christum non expresse denegasse ullis parvulis meritum suum, et a fructu suæ passionis apud Patrem eos exclusisse, sicut dæmones rejectit. Tertio, quia non minus pie affirmare possumus Christum voluntate simplicis affectus omnibus parvulis, nemine excepto, etiam post peccatum primi parentis, salutem desiderasse, sicut sibi ipsi vitam concupivit, atque ita pro omnibus orasse, ut salutem consequerentur, sicut pro se, ut liberaretur a morte, sed cum ea conditione, quam pro se facta adiecit: Verumtamen non mea, sed tua voluntas fiat.* Deinde dicta confirmat auctoritate S. Prosperii.

autem conditionatam, qualem nos propugnamus. Id patet ex eo, quod s. Augustinus locis supra adductis habuerit mortem Christi, pro istorum parvulorum salute oblatam, ut principium inconcussum, quo utitur ad demonstrandam in omnem peccati originalis propagationem. Manifestum est autem Christum mortem suam non obtulisse pro salute illorum, quorum salutis nequidem antecedentem et conditionatam in Deo voluntatem existere sciebat.

Inst. Non desunt catholici theologo, qui negent Deum velle parvulorum istorum salutem, quique propterea negent Christum pro illis proprie mortuum esse, eumque solum quoad causæ communitatem et sufficientiam pretii mortuum esse contendunt; ergo.

Resp. *D. A.* Sed immerito, quique manifeste contradicant Apostolo, *C.* jure ac juxta Apostoli doctrinam *N.* Manifeste enim istorum theologorum sententia adversatur Apostolo docenti: *Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt;* quorum verborum hic sensus est: si unus mortuus est ad liberandos omnes a morte, ergo omnes per peccatum mortui sunt; alioquin, ut per se patet, nulla esset illatio ab Apostolo facta. Præterea hæc verba: *Unus pro omnibus mortuus est,* sumi debent sensu obvio et proprio; atqui sumpta sensu obvio et proprio significant Christum mortem suam Patri obtulisse ex sincera voluntate, ut omnibus prodesset ad salutem. Ipso enim Jansenio fatente (qui certe hæc in parte suspectus esse non debet), Christum esse passum, crucifixum, mortuum, se redemptionem dedisse, vel propitiatori esse pro omnibus, plus aliquid dicit, quam nudè pretium sufficiens obtulisse, quod iis applicari nolit. Illud exim indicat, intentione morientis pretium pro illis oblatum esse, ut ejus oblatione placatus Pater eos reipsa de servitute liberaret (1). Hic est fidelium sensus, et sensus ipsius s. Augustini, ut superius ostendimus. Ad hæc porro si attendissent doctores, qui nobis opponuntur, nunquam profecto inconsiderate in illam descendissent sententiam. At rursus de hoc argumento in tract. *De gratia.*

(1) Tom. III, lib. III, cap. 21, p. 164, col. 1, B.

DE DEO EJUSQUE ATTRIBUTIS PARS QUARTA.

DE PROVIDENTIA AC DE PRÆDESTINATIONE.

CAPUT I.

De providentiâ.

Ad divinam scientiam simul et voluntatem, ut animadvertit s. Thomas in præmio quæstionis XXII, potissimum spectat tum generalis rerum omnium providentiâ, tum peculiaris Sanctorum prædestinatio; quare ordo doctrinæ postulat, ut de his distinctis capitibus mox disseramus. De divina autem seu beatifica visione, quæ est prædestinationis objectum et finis, commodius agemus in tract. *De Deo creatore.*

Recte divina providentiâ, quæ a procul vidende dicitur, definitur a s. Thoma, p. 1, q. 22, art. 1: *Ratio ordinis rerum in finem in Deo existens (1).*

(1) Præclare a Seneca, *Ep. LXXI*, 13, editionis